

Čím nakrúcať dovolenkové videá

Aký prístroj využiť na zachytenie pohyblivých zážitkov z dovolenky? Smartfón, kompaktný fotoaparát, videokameru či zrkadlovku?

Aké sú možnosti a obmedzenia spomínaných typov prístrojov? Cieľom článku je pomôcť vám pri rozhodovaní o tom, aký prístroj si pribaliť do dovolenkovej batožiny.

Smartfón

Kvalita vstavaných fotoaparátov v telefóne sa v poslednom čase radikálne zvýšila. Zlepšilo sa aj podporované rozlíšenie videa, väčšina kvalitnejších telefónov podporuje full HD, prípadne ešte vyššie rozlíšenie. Objektívy niektorých telefónov majú dokonca svetelnosť F 1/1.8, čo predstihne aj setové zoomové objektívy zrkadloviek. Tie majú svetelnosť podľa nastavenej ohniskovej vzdialenosti v rozsahu 3.5 až 5.6. Zaostrovať môžete intuitívne ťuknutím na príslušný objekt. Kapitola sama osebe sú videá selfies. Ak ste prepadli tomuto trendu, nezabudnite si teleskopický nastaviteľ. Na rozdiel od fotografovania však odporúčame využiť nie prednú kameru nad displejom, ale oveľa kvalitnejšiu hlavnú kameru na zadnej strane prístroja. Problémom môže byť výber scény. V tom vám pomôže amatérsky vyrobený prípravok so zrkadlietkom, ktorý vám umožní vidieť obraz na displeji telefónu.

Výhodná je pohotovosť, telefón totiž máte takmer vždy pri sebe. Nevýhodné sa niekomu môže zdať to, že väčšina telefónov má kamery s pevnou ohniskovou vzdialenosťou. Túto skutočnosť však môžete premeniť na výhodu tak, že namiesto zoomovania sa pokúsite s telefónom prísť k snímanému objektu bližšie. Vo väčšine prípadov vám v tom nič nebráni a výsledky budú neporovnateľne lepšie, ako keby ste využili takzvaný digitálny zoom. Takto môžete snímať aj koncert, samozrejme, za predpokladu, že sa vám podarí dostať sa do bezprostrednej blízkosti pódia.

Hlavná nevýhoda je malý rozmer snímača, čo v praxi znamená viac zašumený obraz pri nižšej

intenzite osvetlenia. A ešte jedno dôležité upozornenie. Majte na pamäti, že primárna funkcia smartfónu je telefonovanie a ostatné doplnkové spôsoby komunikácie. Ak si po celodennom nakrúcaní videí úplne vybijete batériu, nebudete si môcť ani privolať taxík.

Všetky vlastnosti nakrúcania videa pomocou telefónu platia aj pre tablety. Ich výhodou je väčší displej, umožňujúci presnejší výber scény a zaostrenie.

Kompaktný fotoaparát

Do tejto kategórie možno zaradiť aj takzvané ultrazoomy či bezzrkadlovky. Typická vlastnosť prístrojov tejto triedy je nastavovanie ohniskovej vzdialenosti pomocou dvoch tlačidiel či otočného ovládacieho prvku podobne ako na kamerách. Fyzicky de facto ovládate motorček, ktorý zabezpečí plynulú zmenu ohniskovej vzdialenosti. Môžete spravidla ovládať aj rýchlosť zoomovania. Plocha snímača je väčšia než pri mobiloch a kompakty hlavne vyššej triedy majú aj veľmi kvalitné objektívy. Výhody sú pohotovosť a univerzálne použitie na fotografovanie aj nakrúcanie videa. Pri miniatúrnych prístrojoch odporúčame využiť statív, monopod, prípadne pištoľovú rukoväť so statívovým závitom. Núdzovým riešením môže byť aj malý statív so zloženými nožičkami, držaný v ruke.

Videokamera

Pri laickom pohľade by mala kamera ako zariadenie špecializované na nakrúcanie videa poskytovať najlepšie výsledky a najvyšší komfort používania. O komforte a pohotovosti to platí v plnom rozsahu, pokiaľ ide o najlepšie výsledky, tie dosiahnu len profesionálne kamery z vyššej cenovej triedy. Bežné kamery v kvalite obrazu a možnosti realizácie tvorivých zámerov prostredníctvom hĺbky ostrosti predstihnú zrkadlovku.

Pri kompaktoch sme ako hlavnú výhodu uviedli univerzálnosť – hodia sa na fotografovanie aj nakrúcanie videa. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že táto univerzálnosť rovnako platí aj pre kamery. Ani náhodou. Prakticky všetky kamery síce majú možnosť snímania statických záberov s rozlíšením typicky 6 až 16 Mpx, no prezrite si takto zhotovené fotografie pozornejšie. Veľmi ťažko tu budete realizovať akýkoľvek tvorivý zámer, prípadné nastavovanie parametrov je komplikované.

Zrkadlovka

Vďaka veľkosti snímača a svetelnosti objektívu poskytuje zrkadlovka kreatívny nástroj na nakrúcanie videa, porovnateľný s kamerami profesionálnej triedy. Podobne ako pri fotografovaní môžete zrealizovať prakticky akýkoľvek tvorivý zámer, najčastejšie pomocou hĺbky ostrosti zdôrazniť predmety záujmu. Typický príklad je zaostrenie na osoby pri odclonenom objektíve tak, aby pozadie za osobami bolo neostré. Výklopný displej podobne ako pri kamerách a kompaktoch najvyššej triedy umožňuje snímať aj z netypických uhlov, napríklad z podhľadu či nadhľadu.

Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že kvalitnou zrkadlovkou, prešpikovanou elektronikou a softvérom, dokáže akékoľvek video nakrútiť každý, hoci aj začiatočníci. Opak je však pravda. Vyskúšajte si napríklad klasické švenkovanie a prakticky okamžite zistíte, že problém je v automatickom zaostrovaní. Zrkadlovka totiž funguje tým spôsobom, že „skúša“ zaostrovať tak, aby sa v nastavených bodoch dosiahol najvyšší kontrast. Takže pri prechode na scénu, v ktorej sú objekty záujmu v inej vzdialenosti, zaostrovanie trvá nejaký čas a objektív najskôr zaostrí pred a za objekty. Takže s bežným objektívom si po každej zmene scény všimnete priebeh zaostrovania a až potom sa zaostrenie ustáli. Pôsobí to veľmi rušivo. Ďalší problém je zvuk motorčeka zaostrovania. Zabudovaný mikrofón tento zvuk sníma, pretože sa šíri kovovým alebo plastovým telom kamery.

Konštruktéri zrkadloviek a objektívov sa snažia tento nedostatok riešiť. Oveľa lepšie výsledky dosiahnete pri použití moderných objektívov s rýchlymi a tichými ultrazvukovými motorčekom. Pri modeloch Canonu majú tieto objektívy označenie STM. Na reportážne video môžeme odporučiť ultratenký, takzvaný „pancake“ objektív s pevnou ohniskovou vzdialenosťou STM 28 mm a vynikajúcou svetelnosťou 2.8. Ak potrebujete zoomovať, dobré výsledky dosiahnete pri použití objektívu STM 18-135 a svetelnosti 3.5 – 5.6. Zvuk eliminujete pomocou externého mikrofónu.

Profesionálny nástroj si vyžaduje aj profesionálny prístup. Pri nakrúcaní videa treba mať zrkadlovku na statíve a nakrúcať postupne scénu za scénou. Pri každom zábere musíte zaostriť, najlepšie ručne tak, aby scéna vyhovovala vášmu tvorivému zámeru.

Všimli ste si, že zatiaľ sme hovorili len o problémoch súvisiacich so zaostrovaním? Do hry však vstupuje aj zoom, ktorý sa nastavuje ručne pomocou prstenca na objektíve. No tento úkon nebude plynulý, pretože rýchlosť zoomovania ovplyvňujete ručne. Všetko zlé je však na niečo dobré. Aspoň vás to odučí zoomovať počas snímania, čo divák vníma väčšinou negatívne, ak to preženiete. Riešenie je jednoduché – pred každým záberom si nastavíte potrebnú ohniskovú vzdialenosť a počas snímania ju nebudete meniť.

Pri nakrúcaní videa však platia aj ďalšie pravidlá. Video sa bude prehrávať s určitou snímkovou frekvenciou, typicky 25 snímok za sekundu. Preto je optimálne nastaviť čas uzávierky na 1/50 sekundy. Fotografi vedia, že to je relatívne dlhý čas a pri snímaní scén napríklad pri intenzívnom slnečnom svetle musia nastaviť nízke ISO a vysokú clonu. Expozičná automatika odporúča pri ISO 100 nastaviť uzávierku na 1/500 s a clonu na 11. Ak nastavíte čas na 1/50, čo je o štyri expozičné stupne nižšia hodnota, museli by ste nastaviť clonu na 32, ak takú vôbec váš objektív podporuje. Ako nastaviť zrkadlovku, ak z dôvodu malej hĺbky ostrosti potrebujete odcloniť objektív na 2.8? ISO vám príliš nepomôže, ako najnižšia hodnota sa na

väčšine fotoaparátov dá nastaviť 100. Riešením je stmavujúci, takzvaný sivý filter, ktorý verne prenáša farby, no zníži intenzitu svetla.

Základné filmárske minimum

Na záver uvedieme niekoľko pravidiel, tipov a trikov, ktoré platia univerzálne, bez ohľadu na to, akým prístrojom video nakrúcate. Platia nielen pre video, ale aj pre fotografovanie.

Objektív s dlhšou ohniskovou vzdialenosťou vám síce vzdialený objekt priblíži, takže ušetríte niekoľko desiatok krokov, ale pri pozornejšom pohľade na nakrútené scény určite odhalíte nevýhodu takéhoto postupu. Teleobjektív majú totiž tendenciu potlačiť plasticnosť scény. Objekty rôzne vzdialené od objektívu vyzerajú, akoby boli nakopené na sebe. Skúste na porovnanie nakrútiť tú istú scénu s nastavenou kratšou ohniskovou vzdialenosťou, napríklad 35 mm, pričom sa k snímanému objektu priblížite. Porovnajte a uvidíte rozdiel. Problém, ktorý čiastočne kompenzujú optické stabilizátory, je aj vyššia náchylnosť na roztrasenie scény.

Dlhšie ohniskové vzdialenosti však majú aj svoje výhody, predovšetkým malú hĺbku ostrosti. Zatiaľ čo pri reportážnom videu sme vás v predchádzajúcej stati povzbudzovali, aby ste použili kratšie ohnisko a k snímanej scéne sa

priblížili, pri nakrúcaní postáv, predovšetkým polocelkov a detailov, odporúčame opačný postup – dlhšie ohnisko (85 – 100 mm) a vzdialiť sa. Typický príklad sú osoby sediace či stojace oproti sebe a zhovárajúce sa. Výhodou dlhšieho ohniska je malá hĺbka ostrosti, a tak budú tváre zaostrené a pozadie rozostrené. Tváre budú zároveň zobrazené proporcionálne. Skúste si nastaviť najkratšiu ohniskovú vzdialenosť, typicky 18 mm, prípadne použite extrémne širokouhlý objektív a skúste snímať osoby zblízka. Okamžite postrehnete perspektívne skreslenie. Predmety a časti tváre bližšie k objektívu budú väčšie. Typický príklad je veľký nos a malé oči.

Ukážky na virtuálnom DVD

Výhody a nevýhody jednotlivých typov prístrojov sme sa snažili názorným spôsobom demonštrovať vo videu na virtuálnom DVD. V každej kategórii sme použili relatívne kvalitné zariadenia: smartfón vyššej triedy Huawei P8, lacnejší smartfón Lumia 1320, kompaktný fotoaparát Sony CyberShot RX 100 Mark II, videokameru Sony PJ 530 a zrkadlovku Canon 650D s dvoma objektívmi, superkvalitným zoomom 24-70 2.8 bez optickej stabilizácie a relatívne bežným objektívom STM 18-135 3.5 – 5.6.

» LUBOSLAV LACKO